



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 451/2015 -10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED],
[REDACTED],
zastúpeného spoločnosťou JUDr. Marián Dzuroška, s. r. o., Hviezdoslavova 468/31, Rimavská Sobota, konajúcou prostredníctvom advokáta JUDr. Mariána Dzuroška, ktorou namietal porušenie svojich práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 3 T 75/2013 zo 7. marca 2014, rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 5 To 56/2014 z 29. júla 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 70/2014 z 24. februára 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. mája 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej v petite namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 75/2013 zo 7. marca 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 To 56/2014 z 29. júla 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 70/2014 z 24. februára 2015 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 a 2 písm. c) a e) Trestného zákona a zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe tam uvedenom. Za to mu bol rozsudkom okresného súdu uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 12 rokov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Súčasne mu bol rozsudkom okresného súdu uložený ochranný dohľad v trvaní dvoch rokov a povinnosť nahradiť škodu. Na základe odvolania prokurátora, ako aj sťažovateľa o veci rozhodoval krajský súd, ktorý rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a sám sťažovateľovi uložil úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. V ostatných výrokoch ostal rozsudok okresného súdu nedotknutý a odvolanie sťažovateľa

bolo zamietnuté. Dovolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté.

3. Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že v jeho trestnej veci neboli splnené zákonné podmienky na prijatie jeho vyhlásenia, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, uvedené v ustanovení § 257 Trestného poriadku. Sťažovateľ najmä namieta, že zo zápisnice z hlavného pojednávania nie je zistiteľné, či okresný súd splnil svoju poučovaciu povinnosť podľa § 257 ods. 4 Trestného poriadku. V zmysle tohto ustanovenia v zákonom ustanovených prípadoch obžalovaný musí byť poučený o tom, že namiesto vyhlásenia, že je vinný, môže vyhlásiť, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, čo súd pre potreby ďalšieho konania a rozhodnutia bude považovať za priznanie spáchania skutku. Sťažovateľ ďalej namieta, že zo zápisnice z hlavného pojednávania nie je zistiteľné ani stanovisko poškodeného k vyhláseniu sťažovateľa. Podľa názoru sťažovateľa prijatiu jeho vyhlásenia o vine bránili aj pochybnosti o skutkových tvrdeniach, na odstránenie ktorých sa javilo nevyhnutým vykonať kontradiktórne hlavné pojednávanie. Sťažovateľ aj v sťažnosti doručenej ústavnému súdu popiera úmysel usmrtiť poškodenú a tvrdí, že práve vo vzťahu k subjektívnej stránke ostalo v rámci prípravného konania množstvo nezodpovedaných otázok. V tomto smere namieta, že jedine kontradiktórne hlavné pojednávanie dávalo sťažovateľovi reálnu šancu na spravodlivý proces a uplatnenie celej škály jeho práv na obhajobu.

4. Krajskému súdu sťažovateľ rovnako vytýka, že v rámci odvolacieho konania nepreskúmal, či boli splnené zákonné podmienky pre prijatie jeho vyhlásenia, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, uvedené v § 257 Trestného poriadku. Sťažovateľ uvádza, že tejto povinnosti nezbavuje krajský súd ani skutočnosť, že rozhodoval o odvolaniach prokurátora a obžalovaného len čo sa týka výroku o treste. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ neuvádza žiadne konkrétne skutočnosti, ktorými by odôvodňoval zásah do jeho označených práv.

5. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol tak, že jeho označené práva boli porušené rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu, ako aj uznesením najvyššieho súdu. Súčasne žiada, aby ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu, ako aj rozsudok krajského súdu a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 1 ústavy každý má právo odoprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhovaného dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

9. Ustanovenie § 20 zákona o ústavnom súde sa v celom rozsahu vzťahuje aj na sťažnosť podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania, ako aj zákonom výslovne požadovanými ďalšími náležitosťami návrhu osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde).

10. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu, ktorý koncipoval aj samotnú sťažnosť podanú ústavnému súde, s návrhom nedoručil aj kópiu napadnutého rozsudku okresného súdu, rozsudku krajského súdu ani uznesenia najvyššieho súdu, proti ktorým sťažnosť smeruje, a to ani v období po doručení sťažnosti ústavnému súde. Nedoručenie rozhodnutí všeobecných súdov, proti ktorým ústavná sťažnosť smeruje, je nesplnením explicitne ustanovenej podmienky konania v zmysle § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkom konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010, I. ÚS 399/2012, I. ÚS 561/2012, I. ÚS 533/2014). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti

úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

11. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vykazuje taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

12. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa (zrušenie rozsudku krajského súdu a uznesenia najvyššieho súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie), ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2015